

Anonimizált változat

Fordítás

C-745/18 - 1

C-745/18. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2018. november 27.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Najwyższy (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2018. július 27.

Felperes:

JA

Alperes:

Skarb Państwa - Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów, Minister Sprawiedliwości, Minister Finansów

VÉGZÉS

2018. július 27.

A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) [omissis]

[omissis]

[omissis] [a bíróság összetétele]

JA felperes

- kontra a Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (a Lengyel Köztársaság szejmje), a Senat Rzeczypospolitej Polskiej (a Lengyel Köztársaság szenátusa), a Prezes Rady Ministrów (a minisztertanács elnöke), a Minister Sprawiedliwości

(igazságügyi miniszter) és a Minister Finansów (pénzügyminiszter) által képviselt Skarb Państwa (államkincstár)

fizetés teljesítése tárgyában

az Izba Cywilna (polgári jogi tanács) 2018. július 27-i zárt ülésén

a felperes Sąd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság, Lengyelország)

2017. március 17-i [omissis] ítéletével szembeni felülvizsgálati kérelme alapján

a következőképpen határozott:

I. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének harmadik bekezdése alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítés: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.) 73. cikkét és 78. cikkének a) pontját, valamint az azt megelőző, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak [eredeti 2. o.] összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL 1977. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.) 11. cikke A. része (1) bekezdésének a) pontját és 11. cikke A. része (2) bekezdésének a) pontját, a tagállamok kártérítési felelősségének a Bíróság ítélkezési gyakorlatában (különösen: 1991. november 19-i Andrea Francovich, valamint Danila Bonifaci és társai kontra Olasz Köztársaság ítélet, C-6/90 és C-9/90, ECLI:EU:C:1991:428; 1996. március 5-i Brasserie du Pêcheur kontra Bundesrepublik Deutschland, valamint The Queen kontra Secretary of State for Transport ex parte Factortame Ltd és társai ítélet, C-46/93 és C-48/93, ECLI:EU:C:1996:79) megállapított általános szabályai fényében értelmezve, hogy 2004. május 1-jétől e rendelkezések az ezen a napon az Európai Unióhoz csatlakozó tagállamokat olyan rendelkezéseket elfogadására kötelezik, amelyek szerint a vagyonfelügyelő részére a díjazása után járó hozzáadottérték-adóval (héta) növelt összegű díjazást kell biztosítani?

II. az eljárást felfüggeszti. [eredeti 3. o.]

INDOKOLÁS

1. Az alapeljárás tárgya

Jelen ügyben JA felperes a Lengyel Köztársaság szejmje, a Lengyel Köztársaság szenátusa, a minisztertanács elnöke, az igazságügyi miniszter, a pénzügyminiszter, illetve a Minister Rozwoju i Finansów (fejlesztési és pénzügyminiszter) által képviselt alperes államkincstártól 77 023,69 PNL-t követel törvényes kamatokkal együtt, azon alapuló jogalkotói mulasztás miatt elszenvedett kár jogcímén, hogy 2011. július 23-át megelőzően elmulasztottak a vagyonfelügyelő részére olyan díjazást megállapító rendelkezéseket elfogadni, amely díjazás magában foglalja a díjazás után fizetendő hozzáadottérték-adó (héa) összegét. A felperes követelésének jogalapjaként a Lengyel Köztársaság alkotmányának a k.c. (polgári törvénykönyv) 4171. cikkének 1. §-ával és 417¹. cikkének 4. §-ával összhangban értelmezett 77. cikkének (1) bekezdését jelölte meg. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) előtti felülvizsgálati eljárás szakaszában vita tárgyát képezte többek között az, hogy 2004. május 1-jétől, azaz a Lengyel Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásától kezdődően az uniós jog alapján köteles volt-e az alperes olyan rendelkezéseket elfogadni, amelyek a vagyonfelügyelő részére héával növelt díjazást állapítanak meg.

2. Az uniós jog:

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról - közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL 1977. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.).

11. cikk A. cím (1) bekezdés a) pont

Az adóalap a következő:

a) a b), c) és d) pontban nem említett termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás teljesítése esetén minden, ami a teljesítés ellenértékét képezi, amelyet az átadó [helyesen: az eladó] vagy a szolgáltatást teljesítő ezért az értékesítésért az átvevőtől [helyesen: a vevőtől], a szolgáltatás címzettjétől vagy harmadik személytől kap vagy kapnia kell, beleértve az ezen értékesítés árával közvetlenül összefüggő támogatásokat; **[eredeti 4. o.]**

11. cikk A. cím (2) bekezdés a) pont

Az adóalapba be kell számítani a következőket:

az adók, vámok, lefölözések és díjak, kivéve magát a hozzáadottérték-adót;

(5) preambulumbekkezdés

mivel az adó megkülönböztetésmentességét kihangsúlyozva, az „adóalany” fogalmát pontosítani kell annak biztosítására, hogy a tagállamok azon személyekre is kiterjeszthessék ezt, akik alkalmi jelleggel végeznek bizonyos tevékenységeket;

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítés: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.)

73. cikk

A 74–77. cikkben foglaltaktól eltérő termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás esetén az adóalap tartalmaz mindent, ami azon teljesítés ellenértékét képezi, amelyet ezért az ügyletért a vevőtől, a szolgáltatás megrendelőjétől vagy harmadik személytől az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója kap, vagy amelyet e személyeknek kapniuk kell, beleértve az ezen értékesítés árát közvetlenül befolyásoló támogatásokat.

78. cikk a) pontja

Az adóalap részét képezik a következő tényezők:

adók, vámok, díjak, illetékek és más kötelező jellegű befizetések, kivéve magát a HÉA-t;

(5) preambulumbekzdés

A HÉA-rendszer akkor valósítja meg a legnagyobb egyszerűséget és semlegességet, ha az adót a lehető legáltalánosabb módon vetik ki, és ha annak hatálya kiterjed a termelés és az értékesítés minden szakaszára, valamint a szolgáltatásnyújtás területére is. Emiatt a belső piac és a tagállamok érdekében áll elfogadni egy, a kiskereskedelemre is érvényes közös rendszert. **[eredeti 5. o.]**

3. Nemzeti jog

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (a Lengyel Köztársaság 1997. április 2-i alkotmánya) (Dz. U., 78. szám, 483. tétel és későbbi módosításai)

77. cikk (1) bekezdése

Mindenki jogosult kártérítésre, amennyiben valamilyen közhatalmi szerv jogellenes cselekménye neki bárminemű sérelmet okozott.

Ustawa z dnia 23. kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (polgári törvénykönyvről szóló 1964. április 23-i törvény) (egységes szöveg: Dz. U., 2018., 1025. tétel és későbbi módosításai)

417. cikk 1. §-a

A közhatalom gyakorlása során elkövetett jogellenes cselekmények és mulasztások miatt elszenvedett kárért az államkincstár, a területi önkormányzat vagy jogszabály alapján e hatalmat gyakorló más jogi személy felel.

417¹. cikk 4. §-a

Amennyiben a kár olyan normatív aktus elfogadásának elmulasztásából ered, amely normatív aktus elfogadásának kötelezettségét jogszabály írta elő, ezen aktus elfogadásának jogellenes elmulasztását a kártérítés ügyében eljáró bíróság állapítja meg.

Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (csődjogról szóló, 2003. február 28-i törvény) (egységes szöveg: Dz.U., 2017., 2344. tétel és későbbi módosításai)

162. cikk *2011. július 23-a, azaz az ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze i ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (a fizetésképtelenségi jogról szóló törvény és a nemzeti bírósági nyilvántartásról szóló törvény módosításáról szóló, 2011. június 9-i törvény) (Dz.U. 42. 828. tétel) hatályba lépése előtt hatályos szövege*

(1) A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetésképtelenségi szakértő tevékenysége fejében az elvégzett munkának megfelelő díjazásra jogosult. **[eredeti 6. o.]**

(2) Az eljárásban megállapított díjazás teljes összege nem haladhatja meg a csődvagyont, illetve a megterhelt eszközök és jogok értékesítéséből elért összeg 3%-át. A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetésképtelenségi szakértő díjazása nem haladhatja meg a vállalati szektor Prezes Głównego Urzędu Statystycznego (központi statisztikai hivatal elnöke, Lengyelország) által közölt, a megelőző év negyedik negyedévében elért bevétel utáni osztalék kifizetése nélküli átlagos havi díjazásának száznegyvenszeresét.

(2a) Amennyiben a (2) bekezdés szerinti vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő vagy a fizetésképtelenségi szakértő díjazása nyilvánvalóan nem áll arányban az elvégzett munkával, a bíróság a vállalati szektornak a központi statisztikai hivatal elnöke által közölt, a megelőző év negyedik negyedévében elért bevétel utáni osztalék kifizetése nélküli átlagos havi díjazását meg nem haladó mértékben állapítja meg a havi díjazást. A megállapított díjazás teljes összege nem haladhatja meg az első mondatban említett átlagos havi díjazás negyvenszeresét.

(3) A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetésképtelenségi szakértő jogosult a tevékenysége végrehajtása során felmerült szükséges költségek megtérítésére, ha e költségeket a csődeljárás lefolytatását felügyelő bírósági elnök jóváhagyta.

(4) A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetéseképtelenségi szakértő halála esetében az őket megillető díjazásra és a költségek megtérítésére vonatkozó igény az utánuk maradó örökség részét képezi.

(5) A (2) és (2a) bekezdés szerinti díjazás 10%-kal növelhető, amennyiben a követelések bejelentésére vagy a második és harmadik kategóriába tartozó követelések teljes egészében vagy a negyedik kategóriába tartozó követelések legalább fele részben történő kielégítésére nyitva álló határidő lejártát követő évben –ide nem értve az egyezség megkötését lehetővé tévő csődeljárás időtartamát – sor kerül a végleges felosztási terv végrehajtására.

162. cikk 2011. július 23-át követően hatályos változata [eredeti 7. o.]

(1) A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetéseképtelenségi szakértő tevékenysége fejében az elvégzett munkának megfelelő díjazásra jogosult.

(2) Az eljárásban megállapított díjazás teljes összege nem haladhatja meg a csődvagyon, illetve a megterhelt eszközök és jogok értékesítéséből elért összeg 3%-át. A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetéseképtelenségi szakértő díjazása nem haladhatja meg a vállalati szektornak a központi statisztikai hivatal elnöke által közölt, a megelőző év negyedik negyedévében elért bevétel utáni osztalék kifizetése nélküli átlagos havi díjazásának száznegyvenszeresét.

(2a) Amennyiben a (2) bekezdés szerinti vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő vagy a fizetéseképtelenségi szakértő díjazása nyilvánvalóan nem áll arányban az elvégzett munkával, a bíróság a vállalati szektornak a központi statisztikai hivatal elnöke által közölt, a megelőző év negyedik negyedévében elért bevétel utáni osztalék kifizetése nélküli átlagos havi díjazását meg nem haladó mértékben állapítja meg a havi díjazást. A megállapított díjazás teljes összege nem haladhatja meg az első mondatban említett átlagos havi díjazás negyvenszeresét.

(3) A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetéseképtelenségi szakértő jogosult a tevékenysége végrehajtása során felmerült szükséges költségek megtérítésére, ha e költségeket a csődeljárás lefolytatását felügyelő bíró jóváhagyta.

(4) A vagyonfelügyelő, a bírósági felügyelő és a fizetéseképtelenségi szakértő halála esetében az őket megillető díjazásra és a költségek megtérítésére vonatkozó igény az utánuk maradó örökség részét képezi.

(5) A (2) és (2a) bekezdés szerinti díjazás 10%-kal növelhető, amennyiben a követelések bejelentésére vagy a második és harmadik kategóriába tartozó követelések teljes egészében vagy a negyedik kategóriába tartozó követelések legalább fele részben történő kielégítésére nyitva álló határidő lejártát követő évben –ide nem értve az egyezség megkötését lehetővé tévő csődeljárás időtartamát – sor kerül a végleges felosztási terv végrehajtására.

[eredeti 8. o.]

(6) A termékeket és szolgáltatásokat terhelő adó fizetésére kötelezett vagyongfelügyelő, bírósági felügyelő vagy fizetéseképtelenségi szakértő a (2), (2a) és (5) bekezdés, valamint a 163. cikk szerinti díjazásához, valamint a díjazás előzetes összegéhez és előlegéhez hozzáadódik a termékeket és szolgáltatásokat terhelő adó ezen adó mértékének megfelelően meghatározott összege.

4. Tényállás és az eljárás

Az elsőfokú bíróság előtti eljárás

1. A Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) 2015. szeptember 24-i ítéletével a következő ténybeli megállapítások és azok jogi értékelése alapján elutasította JA-nak a Lengyel Köztársaság szejmje, a Lengyel Köztársaság szenátusa, a minisztertanács elnöke, az igazságügyi miniszter, a pénzügyminiszter, illetve a fejlesztési és pénzügyminiszter által képviselt alperes államkincstár ellen benyújtott, 77 023,69 PNL összegű kártérítés és annak törvényes kamatai követelésére irányuló keresetét.
2. A felperes az 1997–2009 közötti időszakban az Odlewnia Staliwa „Stalchemak” w Siedlcach vagyongfelügyelője volt, és a csődeljárás keretében eljáró bíróság által tevékenységére tekintettel megállapított díjazásban részesült; nem vezetett héanyilvántartást, és nem fizette be ezen adót az állami költségvetésbe. A Naczelnik Urzędu Skarbowego w Siedlcach (siedlcei adóhivatal vezetője, Lengyelország) 2011. július 14-i határozatával megállapította, hogy a felperes a 2006-2009. adóévek bizonyos hónapjai vonatkozásában köteles héát fizetni. Megállapította, hogy a felperesnek a csődeljárás keretében eljáró bíróság határozataival meghatározott bruttó 6 031,12 PNL összegű havi díjazása és 832 224,00 PNL összegű végleges díjazása annak ellenére nem foglalta magában a héa összegét, hogy a vagyongfelügyelő tevékenysége teljesíti az ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó adóról szóló, 2004. március 11-i törvény) 15. cikkének (1) bekezdése szerinti gazdasági tevékenységként való minősítés feltételeit. A felperes adóhivatal határozatainak közigazgatási és közigazgatási bírósági eljárás keretében történő hatályon kívül helyezésére **[eredeti 9. o.]** irányuló kísérletei nem jártak sikerrel. A felperestől a 2011-2013 közötti időszak tekintetében elmaradt héát behajtották.
3. A regionális bíróság úgy ítélte, hogy az alkotmány 77. cikkének, valamint a k.c. 417. cikkének és 417¹. cikkének 4. §-a felperes által hivatkozott rendelkezései nem teszik lehetővé az alperes jogalkotási mulasztásáért való kártérítési felelősségének megállapítását; e felelősség kizárólag azokra az esetekre vonatkozik, amelyben a normatív aktus meghozatalának kötelezettségét egyértelműen és pontosan határozták meg. Abban az időszakban, amelyre az alapügy vonatkozik, nem volt olyan jogszabály, amely előírta volna, hogy a vagyongfelügyelő részére megállapított díjazásnak tartalmaznia kell a héát. E kötelezettség csak a 2011. július 23-án az ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. - prawo

upadłościove i naprawcze-vel (a fizetésektelenségi jogról szóló, 2003. február 28-i törvény) (Dz. 2009., 175. szám, 1361. tétel, és későbbi módosításai) módosított 162. cikkének (6) bekezdésében jelent meg.

A fellebbviteli bíróság előtti eljárás

4. A Sąd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság, Lengyelország) elutasította a felperes által a regionális bíróság ítéletével szemben benyújtott fellebbezést, egyetértve az e határozat alapjául szolgáló ténymegállapításokkal és azok jogi értékelésével. A fellebbviteli bíróság hangsúlyozta, hogy a felperes díjazásának megállapításakor nem volt a lengyel jogrendszerben olyan jogszabály, amely pontosan meghatározta volna a vagyonfelügyelő díjazásának számítási módját, valamint előírta volna e díjazás termékeit és a szolgáltatásokat terhelő adóval való növelését. Felhívta a figyelmet arra, hogy a felperes csak a fellebbezésben hivatkozott az uniós jogra, azaz az 1967. április 11-i 67/227/EGK első tanácsi irányelv (HL1967. L 71., 1301. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 3. o.) (5) preambulumbekkezdésével összhangban értelmezett 2. cikkére, a 2006/112/EK irányelvnek a 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (5) preambulumbekkezdésével, 11. cikke A. része (1) bekezdésének a) pontjával és 11. cikke A. része (2) bekezdésének a) pontjával összhangban értelmezett 73. cikkére, 78. cikkének a) pontjára, valamint 1. cikkének (2) bekezdésére, mint olyan forrásra, amelyből következtetni lehet a jogalkotási mulasztás tényére. A fellebbviteli bíróság azonban – hangsúlyozva e kérdések ismételt vizsgálatára vonatkozó hatáskörének hiányát – abból a feltételezésből indult ki, hogy a felperes jogi helyzetét meghatározó határozatok teljes mértékben megfelelnek a nemzeti és európai szabályozásnak. Ennek során annak a véleményének adott hangot, hogy a hivatkozott irányelv kizárólag általános rendelkezéseket tartalmaz, amelyek meghatározzák [eredeti 10. o.] a tagállamok belső jogrendszerébe átültetett szabályokat; nem szolgáltatnak tehát alapot annak megállapításához, hogy megsértették a felperes egyéni jogait.

A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) előtti eljárás

5. A fellebbviteli bíróság ítéletével szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmében a felperes többek között a Lengyel Köztársaság alkotmányának a k.c. 417. cikkének 1. §-ával és 417¹. cikkének 4. §-ával összhangban értelmezett 77. cikke (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott, e rendelkezések alkalmazásának elmaradása révén, egy olyan helyzetben, amelyben nem tettek eleget azon jogalkotási kötelezettségnek, mely a vagyonfelügyelő részére a csodeljárás keretében eljáró bíróság részéről héával növelt díjazás megállapításának törvényi szintű jogi aktusban történő szabályozására vonatkozott. Emellett a k.p.c. (lengyel polgári perrendtartás) 386. cikke 4. §-ának megsértésére hivatkozott, egy annak ellenére meghozott ítélet hatályon kívül helyezésének elmulasztása révén, hogy az ügy érdemben történő elbírálására, és a felperes követelésének anyagi jogi jogalapjának vizsgálatára nem került sor; azon tény figyelembe vételének elmulasztása következményeképp, hogy az alperes jogalkotási mulasztását az uniós jogi rendelkezésekből, azaz a 67/227/EGK első tanácsi irányelv

- (5) preambulumbekkezdésével öszshangban értelmezett 1. cikkének (2) bekezdéséből, a 2006/112/EK irányelv (5) preambulumbekkezdésével öszshangban értelmezett 73. cikkéből, 78. cikkének a) pontjából, valamint 1. cikkének (2) bekezdéséből, továbbá a 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdésének a) pontjából és 11. cikke A. része (2) bekezdésének a) pontjából kell levezetni. A felperes azzal érvelt, hogy a vagyonsfelügyelő díjazásának hea öszshagével való növelését előíró jogszabály meghozatalának kötelezettsége már magából a hea jellegéből fakad; ezt az adót minden esetben hozzá kell adni a nyújtott szolgáltatások és az értékesített áruk árához. A felperes arra is hivatkozott, hogy a jogalkotási mulasztásáért való, a héarendszert szabályozó irányelvek átültetésének elmaradásán alapuló felelősség a k.c. 417. cikkének 2004. szeptember 1-jét megelőzően hatályos, a Lengyel Köztársaság alkotmányának 77. cikkének (1) bekezdésével öszshfüggsben értelmezett szövege, valamint a k.c. ezen időponttól kezdve hatályos 417¹. cikkének 1. §-a alapján egyaránt megállapítható.
6. Az alperes a felülvizsgálati kérelemre válaszul annak elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy a héarendszert szabályozó közösségi jogi rendelkezések helyes végrehajtásának kérdésével **[eredeti 11. o.]** a felperes részvételével lefolytatott közigazgatási bírósági eljárásban már foglalkoztak.
 7. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) úgy ítélte meg, hogy a felülvizsgálati kérelem megalapozottságának értékeléséhez a bevezetéképpen bemutatott, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését indokoló jogi problémák előzetes tisztázása szükséges.
 8. Az állam normatív jogi aktus elfogadásának elmulasztásáért való, a k.c. 417¹. cikkének 4. §-ában szabályozott kártérítési felelősségének feltételei a következők: 1) létezik olyan jogszabály, amely egy ilyen követelményt ír elő, 2) a normatív jogi aktus elfogadásának az e rendelkezésből következő kötelezettség ellenére történő elmulasztása, valamint 3) ezen aktus elfogadása elmulasztása jogellenességének megállapítása. A jelen ügyben az említett feltételek közül az első és a második fennállása vet fel bizonyos kételyeket.
 9. A hivatkozott rendelkezésből levezett kártérítési követelésnek öszshfüggsben kell állnia az Európai Unió jogszabályaiban, a ratifikált nemzetközi megállapodásokban és általános törvényekben foglalt, a Lengyel Köztársaság alkotmányának 92. cikkében foglalt szabályok alapján végrehajtási rendeletek elfogadására vonatkozó kötelezettséget előíró, egyértelmű jogalkotási iránymutatásokkal. Jogalkotási mulasztásnak minősülhet egy olyan törvény elfogadásának elmulasztása is, amelynek elfogadására vonatkozó kötelezettséget egy másik törvény ír elő.
 10. Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint az állam irányelvek átültetésének elmulasztásáért való kártérítési felelőssége három konkrét feltétel teljesülésétől függ: 1) az irányelvnek a magánszemélyek részére alanyi jogot kell biztosítania, 2) e jognak az irányelv rendelkezései alapján egyértelműnek és

azonosíthatónak kell lennie, 3) okozati összefüggésnek kell fennállnia az állam kötelezettségének megszegése és a magánszemély által elszenvedett kár között (1991. november 19-i Andrea Francovich, valamint Danila Bonifaci és társai kontra Olasz Köztársaság ítélet, C-6/90 és C-9/90). Azt is hangsúlyozni kell, hogy az uniós jogszabályok a tagállam vagy a Közösség valamely intézménye által, mérlegelési jogköre határainak túllépésével történő megsértésének kellően súlyosnak, azaz nyilvánvalónak és jelentős mértékűnek [eredeti 12. o.] kell lennie, valamint a jogsértés és a kár közötti okozati összefüggésnek közvetlennek kell lennie (1996. március 5-i Brasserie du Pêcheur kontra Bundesrepublik Deutschland, valamint a The Queen kontra Secretary of State for Transport ex parte Factortame Ltd és társai ítélet, C-46/93 és C-48/93).

11. Az Európai Unióban a termékeket és szolgáltatásokat terhelő adó szerkezetét irányelvekkel harmonizálták. A felperes esetében – aki az 1997–2009 közötti időszakban héafizetési kötelezettség alapját képező díjazásban részesült – figyelembe kell venni a 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv rendelkezéseit, és – annak 2006. december 31-i hatályon kívül helyezését követően – az ezen irányelv helyébe lépő 2006/112/EK irányelv rendelkezéseit. A felülvizsgálati kérelemben a nemzeti jogszabályi rendelkezések meghozatalára vonatkozó, a hatodik irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdésének a) pontjából és 11. cikke A. része (2) bekezdésének a) pontjából, majd a 2006/112/EK irányelv 73. cikkéből, 78. cikkének b) pontjából eredő kötelezettség megsértésére hivatkoztak. E rendelkezések az adóalap meghatározása tekintetében a következő általános szabályokat tartalmazzák:

- Az adóalap a következő: [...] termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás teljesítése esetén minden, ami a teljesítés ellenértékét képezi, amelyet az átadó [helyesen: az eladó] vagy a szolgáltatást teljesítő ezért az értékesítésért az átvevőtől [helyesen: a vevőtől], a szolgáltatás címzettjétől vagy harmadik személytől kap vagy kapnia kell, beleértve az ezen értékesítés árával közvetlenül összefüggő támogatásokat.
- az adóalap részét képezik az adók, vámok, díjak, illetékek és más kötelező jellegű befizetések, kivéve magát a HÉA-t.

12. A fenti rendelkezések – első ránézésre – nem kötelezik a tagállamokat olyan rendelkezések meghozatalára, amelyek alapján a héát le kellene vonni a felperes részére vagyongfelügyelői tevékenységéért kifizetett díjazásból; a rendelkezésekből kifejezetten az következik, hogy az adóalap nem tartalmazza magát a héát is. A csődjogról szóló törvénynek az ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy prawo upadłościowe i naprawcze i ustawy o krajowym Rejestrze Sądowym (a fizetésképtelenségi jogról szóló törvény és a nemzeti bírósági nyilvántartásról szóló törvény módosításáról szóló, 2011. június 9-i törvény) (Dz. U. 142. szám, 828. tétel) hatályba lépése, azaz 2011. július 23-a előtt hatályos 162. cikkében elfogadott megoldás, amely nem tartalmazza a vagyongfelügyelő díjazásának [eredeti 13. o.] termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó adó összegével való

megemelését, azonban kétségeket vet fel a hea (hatodik, majd a 2006/112/EK) irányelv által szabályozott rendszerével való összeegyeztethetőségét illetően.

13. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a 2008. február 21-i állásfoglalásában [omissis] úgy véli, hogy a csőd eljárás keretében eljáró bíróság, a vagyonfelügyelő díjazását megállapítva, nem veheti figyelembe az e díjazás után fizetendő héát, sem közvetve, ezen adónak a díjazás összege meghatározása során történő figyelembevételével, sem közvetlenül, a megállapított díjazás ezen adóval történő megemelésével. E határozat meghozatalára a már hatályon kívül helyezett Prawo upadłościowe z 1934 r. (1934. évi csődtörvény) alapján került sor, amely szintén nem tartalmazta a vagyonfelügyelő díjazása hea összegével való megnövelésének lehetőségét. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) ugyanakkor kiemelte, hogy a nemzeti jogban elfogadott megoldás a vagyonfelügyelő szempontjából nyilvánvalóan hátrányos; az adózási kötelezettség vagyonfelügyelő általi teljesítése azt eredményezi, hogy a bíróság által részére megállapított és kifizetett díjazást csökkenteni kell a hea összegével. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) ennek során úgy ítélte meg, hogy ez a vagyonfelügyelő részére hátrányos következmény csak a meglévő jogi szabályozás módosításával szüntethető meg.
14. E módosítás szükségességét a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország) is jelezte a 2008. június 12-i határozatában [omissis], felhívva a figyelmet a bírósági, nyomozati és közigazgatási eljárásban rájuk bízott tevékenységet végző bírósági szakértők és más személyek termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó adóval történő megadóztatása jogcímén fennálló bírósági költségek felszámításának szabályait és eljárását érintő szabályozásokban fennálló joghézagra. A határozat indoklásában kiemelik, hogy az egyik feltevés, amelyen a héarendszer alapul, a hea semlegessége; ezt az elvet pedig az összes adóalany tekintetében tiszteletben kell tartani. A Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság) által kifejtett érvek szolgáltak a fizetéseképtelenségi jogról szóló törvény módosítása, és a vagyonfelügyelő részére megállapított díjazás hea összegével történő növelése kötelezettségének a 162. cikk (6) bekezdésében 2011. július 23. napjával történő bevezetése alapjául. **[eredeti 14. o.]**
15. A fő probléma, amellyel a felperes felülvizsgálati kérelmét elbíró Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szembesült, arra a kérdésre vonatkozik, hogy van-e kellően világos, olyan szabályozás elfogadását előíró rendelkezés, amely a vagyonfelügyelő részére a szolgáltatásának végfelhasználójától, azaz a csődvagyonból levonható héával növelt díjazáshoz való jogot állapít meg.
16. Az Európai Unió Bírósága az 1996. október 24-i Elida Gibbs Ltd. kontra Commissioners of Customs and Excise ítéletében (C-317/94, ECLI:EU:C:1996:400) – pontosítva azokat a szabályokat, amelyeken a hea harmonizálása alapul – a 18. pontban kimondta, hogy a héarendszer egyik alapvető elve, hogy hea csak a végső vevőt terheli. Következésképpen az adóhatóság által felszámított hea alapját képező összeg nem haladhatja meg a végső vevőt ténylegesen terhelő, a hea felszámításának alapját jelentő követelést. A Bíróság egyúttal rámutatott a héasemlegesség elvére, amely alatt valamennyi

országban hasonló jellegű adóval a termelési és forgalmazási lánc bármely szakaszában azonos módon történő megterhelés értendő. Ezen elv szerint nem magukat az adóalanyokat terheli a héa; egyetlen kötelezettségük, amennyiben részt vesznek a végső adóztatás szakaszát megelőző gyártásban és forgalmazásban, hogy – tekintet nélkül a lebonyolított ügyletek számára – az adót az adóhatóság nevében és javára beszedjék. E megállapítás arra enged következtetni, hogy a héarendszerben az uniós jog által szabályozott adó nem jelenthet gazdasági terhet a vagyonsfelügyelő részére, még abban az esetben sem, ha a vagyonsfelügyelő köteles a héát az állami költségvetésbe befizetni. A héasemlegesség elvének betartását az adóalanyok egyes csoportjai tekintetében nem biztosító szabályozás nemzeti jogba történő beépítésének elmulasztását úgy lehet tekinteni, hogy az ezen adó lényegével ellentétes, és sérti az uniós jog tényleges érvényesülésének elvét.

17. A 2013. november 7-i Corina-Hrisi Tulică kontra Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor, valamint a Călin Ion Plavoșin kontra Direcția [eredeti 15. o.] Generală a Finanțelor Publice Timiș - Serviciul Soluționare Contestații și Activitatea de Inspecție Fiscală - Serviciul de Inspecție Fiscală Timiș ítéletben (C-249/12 és C-250/12 egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2013:722) az Európai Unió Bírósága kifejtette, hogy a 2006/112/EK irányelv 73. és 78. cikkét úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely dolog árát a felek úgy határozták meg, hogy egyáltalán nem tüntették fel a hozzáadottérték-adót, és az említett dolog eladója az, aki köteles az adóköteles ügylet utáni adó megfizetésére, abban az esetben, ha az eladónak nincs lehetősége arra, hogy az adóhatóság által követelt adót a vevővel megtérítse, a felek által meghatározott árat úgy kell tekinteni, mint amely a hozzáadottérték-adót már magában foglalja. Meg kell azonban jegyezni, hogy a hivatkozott ítélet nem arra a helyzetre vonatkozik, amelyben a termék értékesítőjének vagy a szolgáltatás nyújtójának díjazását – amint az az adott ügyben történt - állami szerv állapította meg, törvény szerint járó díjtételek alapján. A Bíróság ennek során nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az irányelv rendelkezéseiből levezethető-e az olyan szabályozás, amely az esedékes héa összegének a szolgáltatás végső igénybevevőjének tekintendő személy általi megfizetése kötelezettségét írja elő. Ezen ítélet 35. és azt követő pontjaiban szereplő megfontolásokból tehát azt a következtetést lehet levonni, hogy az ezen irányelv által szabályozott héarendszerrel ellentétes az a helyzet, amelyben valamely uniós tagállam joga nem teszi lehetővé az értékesítők számára az adóhatóság által követelt héa vevőktől történő behajtását.
18. A Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján az a következtetés vonható le, hogy az európai jog a tagállam tekintetében a vizsgált időszakban tevéleges jogalkotási kötelezettség forrásának tekinthető. Az ezzel kapcsolatban felmerült kétségek eloszlatásának szükségszerűsége indokolja az előzetes döntéshozatal iránti kérdésnek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által az Európai Unió Bírósága elé terjesztését az EUMSZ 267. cikk alapján.
19. [omissis] [eredeti 16. o.] [omissis]

[omissis] **[eredeti 17. o.]** [omissis]

[omissis]

[omissis] **[eredeti 18. o.]** [omissis]

[omissis] [az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatos fejtegetések, amelyek nincsen összefüggésben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tartalmával]

a kiadmány hitelül

RANGIDŐS BÍRÓSÁGI TITKÁR

Justyna Kosińska

MUNKADOKUMENTUM